

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

www.smm.lt

UGDYMO PLĖTOTĒS CENTRAS

www.upc.smm.lt

ISBN 978-609-8246-02-5

Parengė - Ona Monkevičienė

Konsultavo - Violeta Jonynienė, Asta Rudienė, Aldona Zaukienė,

Dizainas ir maketas - UAB MANIFESTUS

Tiražas - 4000 egz.

2018 m.

9 786098 246025

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Pedagogams ir tėvams apie

PENKERIŲ-ŠEŠERIŲ metų vaikų raidos ir ugdymo ypatumus

*metodinis
leidinys*

Ką svarbu žinoti pedagogui ir tėvams:

Pagal priešmokyklinę programą ugdomas vaikas yra:

- penkiametis arba šešiametis, berniukas arba mergaitė,
- kalba lietuvių kalba arba yra dvikalbis, trikalbis,
- neturi arba turi skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių,
- turi skirtingą iš šeimos atsineštą socialinę ir kultūrinę patirtį,
- ikimokyklinio ugdymo įstaigą yra lankęs ketverius, trejus, dvejus, vienerius metus arba visai jos nelankęs.

Todėl daugeliu atvejų ugdymui (si) yra svarbesni **individualūs, o ne amžiaus skirtumai**.

Vaikų raida yra individuali, netolygi:

- vieniems vaikams kokybiniai raidos šuoliai įvyksta anksčiau, kitiems – vėliau,
- tuos pačius gebėjimus vaikai gali įgyti skirtingu laiku (stebimas net pusės metų ar vienerių metų skirtumas),
- vienose srityse to paties vaiko raida gali būti spartesnė ir ugdymosi pasiekimai aukštesni, kitose srityse – lėtesnė, vaiko pasiekimai žemesni.

Todėl dėl raidos tempo netolygumų skirtingų **to paties amžiaus vaikų gebėjimai gali būti nevienodi**.

To paties vaiko gebėjimai pažinimo, komunikavimo, socialinio, meninio, sveikatos ugdymosi srityse taip pat gali labai skirtis.

Kaip atpažinti penkerių ir šešerių metų vaikų turimą patirtį bei pasiekimus?

Vaikams pradėjus lankyti priešmokyklinę grupę, pedagogai susipažįsta su vaikų individualiais pasiekimų aplankais, perimtais iš ikimokyklinio ugdymo grupių pedagogų. Siekiant geriau pažinti vaikus, rekomenduojama pabendrauti su anksčiau juos ugdžiusiais pedagogais ir tėvais.

Jei vaikas nėra lankęs ikimokyklinio ugdymo įstaigos, būtina išsiaiškinti įgytą kompetencijų lygį bei interesus, turi būti stebimas jo elgesys, savijauta, bendravimas, įsitraukimas į skirtingas veiklas bei veiklos rezultatai.

Siekiant atpažinti ugdymo įstaigos nelankiusio penkiametio vaiko ugdymosi pasiekimus, naudojami:

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas (2014), orientuojantis į 5-ąjį pasiekimų žingsnį;

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa (2014), orientuojantis į kiekvienos kompetencijos sandaroje nurodytus gebėjimus, nuostatas, žinias ir supratimą.

Siekiant atpažinti ugdymo įstaigos nelankiusio šešiametio vaiko ugdymosi pasiekimus, vadovaujamosi:

Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa (2014) bei joje pateiktomis kompetencijomis ir nurodytais gebėjimais, nuostatomis, žiniomis ir supratimu.

Įvertinama, kokius gebėjimus, nuostatas, žinias ir supratimą vaikas jau yra įgijęs ir numatoma tolesnio ugdymo (si) perspektyva. Numatomi ilgalaikiai ir trumpalaikiai kiekvieno vaiko ir visų vaikų tolesnio ugdymo (si) pasiekimai.

Vaikų turimas pasiekimų (kompetencijų) lygis bei ilgalaikiai ir trumpalaikiai kiekvieno vaiko tolesnio ugdymosi rezultatai/siekiai aptariami su tėvais.

Kiekvieno vaiko daroma pažanga įvertinama, lyginant ankstesnius ir dabartinius vaiko pasiekimus. Ir vaiko pasiekimai, ir daroma pažanga stebima ir vertinama nuolat.

Kuo panašūs ir kuo skiriasi penkiamečiai ir šešiamečiai?

EMOCINĖ IR SOCIALINĖ RAIDA

Savęs ir kito supratimas	
5 metai	6 metai
Vaikas jau geba suprasti ne tik tai, ką jaučia, patiria, ką galvoja, kuria, bet ir tai, ką jaučia, patiria, ką galvoja, kuria kiti.	
Penkiametis kito jausmus, patirtį, mintis geriau supranta, jeigu jie labiau dera su jo paties jausmais, patirtimi ir mintimis.	Šešiametis kito jausmus, patirtį, mintis gali suprasti bei priimti ir tuomet, kai jie atrodo nesuderinami su jo paties jausmais, patirtimi ir mintimis.

Emocinė ir kognityvinė savireguliacija		
5 metai	6 metai	
Vaikas pradeda kontroliuoti savo emocinį atsaką į aplinkos poveikius: <ul style="list-style-type: none"> • bando nusiraminti (t. y. reguliuoja savo emocijas), • bando slopinti savo impulsus (stengiasi stabtelėti, neatlikti impulsyvių veiksmų) arba bando save motyvuoti, aktyvinti (stengiasi daryti tai, ką reikia, nors ir nesinori), • bando nukreipti dėmesį kitur (nuo trokštamo objekto) arba sutelkti ir išlaikyti dėmesį, • naudoja tam tikras nusiramavimo, impulsų slopinimo, dėmesio reguliavimo strategijas (pvz., trokštamą daiktą įsivaizduoja kaip nepatrauklų ir kt.).		
Penkiamečio savireguliacija neretai yra reaktyvi – kaip atsakas į kitų vaikų, tėvų, pedagogo poveikį.	Šešiametio savireguliacija dažniau yra proaktyvi – pats vaikas valingai ir sąmoningai bando reguliuoti savo emocijas, elgesį, dėmesį.	

Kuriose socialinio ugdymo srityse penkiamečiai gali patirti sunkumų?

- Penkiamečiui gali būti sunkiau pripažinti ir gerbti kitų norus, toleruoti kitokią nei jo paties nuomonę, elgesį (*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 20 p.*).

Kitus vaikus ir jų nuomonę geriau suprasti penkiamečiui padeda diskusijos apie skirtynes, galimybė išsakyti savo nuomonę ir požiūrį, kūrybinės užduotys, skatinančios skirtingas interpretacijas, bendra veikla, kurioje tenka derinti skirtingus požiūrius.

- Penkiamečiui gali būti sunkiau ilgesnį laiką išlaikyti dėmesį, nepasiduoti, gebėti kontroliuoti savo elgesį, apriboti savo ambicijas, suvaldyti impulsus, temperamentą (*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 16, 17, 20, 22 p.*).

Penkiamečiui (kaip ir impulsus silpniau kontroliuojančiam šešiamečiui) siekiant susivaldyti kartais reikia pedagogo paramos. Naudinga aptarti ir išbandyti įvairius būdus, padedančius nusiraminti, kontroliuoti impulsus, (pasakyti „stop“, pasišalinti iš įtampą keliančios situacijos, bandyti iš naujo, prašyti pagalbos ir kt.). Labai padeda grupės taisyklės, susitarimai, nusiteikimas ką nors padaryti iki galo. Kasdienis praktikas pamažu didina penkiamečių savireguliaciją.

PAŽINIMO RAIDA

Mąstymo gebėjimai	
5 metai	6 metai
<p>Vaikas mokosi stebėdamas ir tyrinėdamas visais pojūčiais; bandymų ir klaidų keliu; tyrinėdamas, eksperimentuodamas, klausinėdamas, modeliudamas; įveikdamas iššūkius ir spręsdamas problemas; naudodamas ženklus, simbolius, sąvokas; kurdamas. Vaikas geba tapatinti, jungti, analizuoti, klasifikuoti, sudaryti sekas, abstrahuoti, daryti išvadas, t. y. naudoja konkrečias mąstymo operacijas.</p>	
<p>Penkiametis žino, ką nori veikti, ką ketina padaryti, tačiau dar retai pasako, ko nori išmokti, dar tik mokosi planuoti, prognozuoti, apmąstyti, lėčiau įvaldo abstraktesnes sąvokas.</p>	<p>Šešiametis geba veikti tikslingiau – žino, ką ketina padaryti, ko nori išmokti, jau geba planuoti, prognozuoti, elementariai apmąstyti, įvaldo abstraktesnes sąvokas, skiria realybę ir vaizduotę.</p>

Mokymosi gebėjimai	
5 metai	6 metai
<p>Vaikas jau turi supratimą apie tai, kad žmonės mokosi, sužino, mąsto; vaikas žino, kokią užduotį jis atlieka (ką ketina padaryti); žino, kokius būdus tam naudoja (ką daro, kad atliktų užduotį). Jis jau gali stebėti savo veiklą ar mokymąsi, vertinti, ar jam pasisekė atlikti tai, ką ketino padaryti, įžvelgti sėkmės ir nesėkmės priežastis.</p>	
<p>Penkiametis geba kalbėti apie savo veiklą, suprasti, kada jam pasisekė, o kada nepasisekė, tačiau informacijos nepanaudoja veikimo būdams keisti ar elgesiui kontroliuoti.</p>	<p>Šešiametis geba savo veiklos ir mokymosi stebėsenos metu gautą informaciją panaudoti elgesiui kontroliuoti ir veikimo būdams keisti.</p>

Kuriose pažinimo srityse penkiamečiai gali patirti sunkumų?

- Penkiametis, kaupdamas patirtį apie aplinką ir nusakydamas, ką sužinojo, gali naudoti mažiau apibendrinančių sąvokų, jam lengviau atlikti sudėties ir sunkiau – atimties uždavinius, penkiamečiui gali būti sunkiau planuoti eksperimentus ir prognozuoti jų rezultatus, paaiškinti (spėti, prognozuoti), kas atsitiks, jeigu... (Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 39, 40, 41, 43, 45 p.)

Penkiamečiai apibendrinančias sąvokas sėkmingai įgis tik tuomet, jei iš pradžių ištyrinės daiktų ar reiškinių išorinius požymius, savybes, funkcijas ir tik tuomet natūraliai pradės naudoti bendresnes sąvokas. Taigi, apibendrinančių sąvokų naudojimo nereikėtų forsuoti. Perprasti mąstymo veiksmus, atliekamus „pirmyn“, t. y. pridėti, ir „atgal“, t. y. atimti bei prognozuoti padeda veiksmams, atliekami su konkrečiais daiktais.

- Penkiamečiui gali būti sunkiau kritiškai vertinti iš kelių skirtingų informacijos šaltinių gautą informaciją apie tą patį žmogų, daiktą, reiškinį, apmąstyti tai, kas pažinta, keisti veikimo būdą, kad galėtų pasiekti tai, ką numatė (Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 46 p.).

Ugdant penkiamečio gebėjimus, reikėtų dažniau naudoti tokius būdus, kaip reflektyvūs klausimai, reflektyvus dialogas, mąstymas kartu su vaiku ir tokias priemones, kaip mąstymo žemėlapiai, vizualus įsivertinimas ar kt. Jei padarysime vaiko veiklos, kurioje jis patiria ir nesėkmę, ir sėkmę, įrašą ir stebėsime tai kartu su vaiku bei skatinsime jį apmąstyti, kaip jis įveikė kliūtis, tikėtina, jog vaikai, susidūrę su iššūkiu, tai pradės naudoti veikimo būdui keisti.

KOMUNIKAVIMO RAIDA

Klausymas ir kalbėjimas	
5 metai	6 metai
Vaikas daug kalba, daug klausinėja, kuria istorijas. Jis greitai kaupia žodyną, grupuoja žodžius į tam tikras sistemas, kiekvienam naujam žodžiui greitai suranda vietą jau sukurtoje sistemoje. Iš konteksto bei žodžio skambesio vaikas nuspėja nežinomo žodžio reikšmę ir vėliau tinkamai jį vartoja kalboje. Aktyviai taiko išsiaiškintas kalbos taisykles šnekamojoje kalboje.	
Penkiamečiui dažniau būdingas verbalinis savo veiklos reguliavimas, naudojant garsų kalbėjimą: vaikas garsiai komentuoja, ką daro, ką ketina daryti.	Šešiamečiui dažniau būdingas verbalinis savo veiklos reguliavimas, naudojant vidinę kalbą: vaikas mintyse žodžiais planuoja, ką darys, apmąsto, ką jau padarė, geriau supranta perkeltinę žodžių reikšmę, todėl supranta ir pats kuria su ja susijusius juokelius.

Skaitymas ir rašymas	
5 metai	6 metai
Vaikas pradeda suprasti, kad skaitomas tekstas susideda iš sakinių, kad sakiny susideda iš žodžių, kad žodis susideda iš atskirų garsų. Aktyviai tyrinėja kalbos garsinę sandarą. Vaikas domisi raidėmis, jas tyrinėja, aiškinasi garso ir jį žyminčios raidės ryšį, bando atkoduoti užrašyto žodžio prasmę, mėgina skaitinėti, rašinėti.	
Penkiametis dėl dar besiformuojančios smulkiosios motorikos raidės ir skaičius geba kopijuoti bei rašinėti didelėje erdvėje.	Labai sparčiai tobulėja šešiamečio smulkioji motorika, todėl jis yra pasirengęs rašyti raidės ir skaičius ribotoje erdvėje.

Kuriose komunikavimo srityse penkiamečiai gali patirti sunkumų?

- Kai kuriems penkiamečiams gali būti sunkiau suvokti ir apibūdinti pagrindinę kalbėtojo mintį ir patiems nenukrypti nuo pagrindinės minties, kalbant atsižvelgti į situaciją (vietą, laiką, pašnekovo amžių ir kt.), kadangi penkiamečiai kalba spontaniškiau nei šešiamečiai, penkiamečiai sunkiau supranta su perkeltine žodžių prasme susijusius juokelius (*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 48, 49, 51 p.*)

Spontaniškas penkiamečio (kaip ir šešiamečio) kalbėjimas padeda vaikui išreikšti jausmus, įspūdžius, jo metu galima stebėti vaiko mąstymo eigą. Tikslingesnį, kryptingesnį vaiko kalbėjimą gali paskatinti prašymas reziumuoti, ką jis pasakė, klausimų, į kuriuos jis turėtų atsakyti kėlimas, vaizdinių užuominų pateikimas ir kt.

- Penkiamečiams gali būti sunkiau pastebėti garsų panašumus ir skirtumus, sieti garsus ir raides, pastebėti raidžių panašumus ir skirtumus, atpažinti daugumą raidžių, skaityti žodžius ar kelių sakinių tekstus, taip pat ir rašyti daugumą raidžių. Kai kurie penkiamečiai mokslo metų pradžioje gali mažai domėtis skaitymu ir rašymu. (*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 54, 55 p.*)

Jei penkiametis nerodo noro skaityti ir rašyti, to nereikėtų forsuoti. Pirmiausia reikėtų skatinti skaityti užrašus (gatvėje, mokykloje, parduotuvėje ir kt.), skaityti knygeles, užrašus po iliustracijomis, dėlioti raides iš akmenukų, kankorėžių ir pan., dekoruoti raides, žaisti garsų žaidimus ir t.t. Kai vaikas susidomi raidžių rašinėjimu bei kopijavimu, tegul jis rašo didelėje lapo, lentos erdvėje, ant sniego, smėlio ir pan. Reikėtų pasiūlyti kūrybinių užduočių su raidėmis, žodžiais. Taip natūraliai, savaime vaikas pažins raides ir pradės skaityti bei rašyti.

FIZINĖ RAIDA

Judėjimas	
5 metai	6 metai
Vaikas lengvai bėgioja, šokinėja, šuoliuoja, laipioja, strikinėja. Jis noriai išbando kuo įvairesnius judėjimo būdus, geba staigiai pajudėti iš vietos, apsisukti, sustoti. Geba sinchronizuoti rankų ir kojų judesius, pradeda domėtis organizuota komandine fizine veikla ir žaidimais. Vaikas labai energingas, todėl negali ilgesnį laiką nusėdėti ar pastovėti. Sparčiai gerėja bendra vaiko kūno judesių koordinacija ir smulkioji motorika.	
Penkiametis jau gerai jaučia savo kūno padėtį erdvėje, todėl geba išlaikyti pusiausvyrą. Vaiko ranka jau pasirengusi atlikti smulkesnius darbelius – vaikas nykščiu geba paliesti kiekvieną tos pačios rankos pirštą.	Nuo šešerių metų didėja vaiko fizinė jėga ir ištvermė. Šešiametio akies-rankos koordinacija labai sparčiai tobulėja ugdymosi procese.

Kuriose sveikatos ugdymo srityse penkiamečiai gali patirti sunkumų?

- Penkiamečiui gali būti sunkiau kasdienėje veikloje susilaikyti nuo impulsyvaus elgesio, susivaldyti konfliktų bei nesutarimų situacijose ir ieškoti jų sprendimo būdų; jam gali reikėti daugiau suaugusiojo priežiūros naudojantis elektros įranga, buitinais prietaisais ir įrankiais; vaikui sunku pačiam riboti kompiuteriui ir TV skirtą laiką (*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 28, 30, 32, 36 p.*).

Penkiametis turi daug judėti, ugdydamasis judesių koordinaciją, jėgą, ištvermę. Judėjimas penkiamečiui padeda mąstyti, ugdytis valingą elgesį, todėl visas ugdymo procesas nuolat turi būti aktyvus, judrus. Su vaikais aptariamos saugaus elgesio taisyklės ir padedama jų laikytis.

MENINĖS RAIŠKOS RAIDA

Meninė raiška	
5 metai	6 metai
Vaikas, kuris turi praktinės meninės raiškos patirties, geba kurti vizualinius (realius ir abstrakčius) objektus, naudodamas įvairias medžiagas, žaisdamas spalva, linija, forma. Jis geba dainuoti ir bando groti, geba šokti, imituoti, improvizuoti, kurti judesius pagal muziką. Geba žaisti sudėtingus kūrybiškus draminius žaidimus su lėlėmis, atributika, dekoracijomis ir muzika, kooperuodamasis su kitais vaikais. Vaikas pasižymi kūrybiškumu – raiškos laisvumu, originalumu, lankstumu, išplėtojimu.	
Penkiamečio vaizduotė laisva ir labai laki. Penkiamečiui patinka vaizduoti realius objektus taip, kaip jis juos suvokia.	Šešiametio vaizduotė greitai kuria įvairias asociacijas. Šešiametį piešiniai ir kiti dailės darbeliai pasižymi detalumu.

Kuriose meninio ugdymo srityse penkiamečiai gali patirti sunkumų?

- Penkiamečiai gali patirti meninės raiškos sunkumų tose srityse, kuriose turi mažiau patirties, jiems gali būti sunkiau atpažinti tapybos, grafikos ir kitų kūrinių pavyzdžius, įvardinti šokių ar muzikos instrumentų pavadinimus (*Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 61, 67, 69 p.*).

Penkiamečiai labai mėgsta bet kokią kūrybišką meninę veiklą. Įgyvendinant priešmokyklinio ugdymo programą sudaroma galimybė vaikams išbandyti kuo įvairesnes meninės veiklos rūšis. Vaikas įtraukiamas į menines veiklas, kad patirtų kūrybos džiaugsmą ir pajustų motyvaciją bei veiklos teikiamas galimybes save išreikšti, kurti. Meninė veikla padeda vaikui ir ruošti rašyti, pažinti raides, skaičiuoti, plėtoti kalbą ir kt., t. y. ugdytis ir kitų sričių gebėjimus.

Kokiais principais grindžiamas penkiamečių ir šešiamečių (taip pat ir turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių) ugdymas?

Orientuojamasi į vaikų gebėjimų, patirties bei poreikių įvairovę, todėl į grupėje organizuojamas veiklas natūraliai įsitraukia kiekvienas vaikas, taip pat ir turintis specialiųjų ugdymosi poreikių.

- Vaikų ugdymosi sunkumai priimami kaip iššūkis pedagogui, o ne vaikui.
- Pasitikima vaiku: jam keliami pozityvūs lūkesčiai.
- Tikima, kad visi vaikai turi daug bendro, nepaisant jų unikalumo ir skirtumų.
- Pripažįstama, kad kiekvienas vaikas gali daryti pažangą, jeigu sukuriama jo ugdymuisi palankios sąlyga ir pašalinamos kliūtys.
- Į vaikų įvairovę atsižvelgiama planuojant ugdymą, parenkant ugdymo būdus bei priemones.
- Sukuriama tokia ugdymosi aplinka ir taikomi tokie ugdymo būdai, kad kiekvienas vaikas galėtų sėkmingai dalyvauti visos grupės, vaikų grupelės ir individualiame ugdymosi procese.
- Kai vienas vaikas patiria ugdymosi sunkumų, ieškoma tokių priemonių ir ugdymo būdų, kurie būtų naudingi tam vaikui, o kartu praturtintų ir visos vaikų grupės ugdymą.
- Puoselėjamas vienas kitą palaikantis, paremiantis vaikų elgesys.

Ką daryti, jei penkiamečio vaiko pasiekimai kuriose nors srityse prastesni nei kitose?

Natūralu, kad tiek penkiamečio, tiek šešiamečio vaiko vienu kompetencijų lygis aukštesnis nei kitų arba tos pačios kompetencijos vieni pasiekimai yra aukštesni, kiti žemesni.

- Dėl natūralių vaikų skirtumų, jų ugdymas (is) pagal priešmokyklinio ugdymo programą pagal galimybes personalizuojamas.
- Ugdymosi procese pirmiausia orientuojamasi į kiekvieno vaiko stiprybes, sudarant vaikui galimybę įgyti pasitikėjimą savimi bei savo gebėjimais, patirti ugdymosi sėkmę.
- Vaikas nespaudžiamas daryti to, ko jis nenori, neforsuojamas lėtesniu tempu įgyjamų

gebėjimų ugdymas (is), jo pasiekimai nelyginami su kitų vaikų pasiekimais, nes, pajutęs spaudimą, vaikas dar labiau vengs veiklos, kuri jam sekasi prasčiau.

- Srityje, kurioje vaiko gebėjimai prastesni, jam pasiūloma patrauklios, motyvuojančios, įtraukiančios, kūrybiškos veiklos, kad vaikas nejučia ugdytųsi priešmokyklinio ugdymo programoje numatytus gebėjimus, nuostatas, įgytų žinių.
- Vaikas drąsinamas įsitraukti į veiklą, kurioje gali plėtoti prasčiau susiformavusius savo gebėjimus, jis palaikomas, pagiriamas, jam teikiama ugdymo parama ir pozityvus atsakas, palaikantis grįžtamąsias ryšys.
- Siekiama, kad vaikas dažniau įsitrauktų į bendraamžių, kurių gebėjimai toje srityje aukštesni, grupelių veiklą ir galėtų natūraliai mokytis iš jų.

Kaip elgtis, jei tėvai nerimauja dėl penkiamečių vaikų prastesnių pasiekimų, lyginant juos su šešiamečiais?

Daugelis tėvų, kurie penkiamečių sūnų ar dukrą leidžia į priešmokyklinę grupę kartu su šešiamečiais, pasitiki savo vaiku ir jo gebėjimais. Jie mato gerą vaiko fizinį išsivystymą, išlavėjusią kalbą, domėjimąsi raidėmis ir sudėtingesne pažinimo veikla, todėl didesnio nerimo nepatiria.

Su šiais tėvais mokslo metų pradžioje aptariami esami ir būsimi vaiko pasiekimai, tėvams pasiūloma susipažinti su priešmokyklinio ugdymo programa. Vėliau tėvai nuolat informuojami apie tobulėjančius vaikų pasiekimus, numatytus priešmokyklinio ugdymo programoje. Penkiamečių niekuomet nelyginamas su kitais penkiamečiais arba šešiamečiais, komentuojama tik vaiko asmeninė pažanga.

Kai kurie tėvai, nusprendę penkiamečių sūnų ar dukrą leisti į priešmokyklinę grupę, nuolat nerimauja, ar jo pasiekimai nėra žemesni nei šešiamečių.

Tėvams akcentuojama keletas dalykų:

- individualūs vaikų skirtumai dažnai didesni nei tie, kuriuos sąlygoja amžiaus skirtumai,
- ugdymas pagal priešmokyklinio ugdymo programą pritaikomas vaikų gebėjimų įvairovei,
- turtingoje aplinkoje skirtingais būdais ugdomi vaikai daro sparčią pažangą.

Su tėvais aptariamos vaiko stiprybės. Tėvams susipažįstant su programa apmąstoma, kuriuos pasiekimus, remiantis vaiko stiprybėmis, jis įgis lengvai. Aptariami gebėjimai, kuriems įgyti gali reikėti daugiau laiko, paaiškinant, kokia parama tokiu atveju būtų teikiama vaikui.

Tėvų nerimas ypač sustiprėja, jei vaikas kurioje nors srityje patiria akivaizdžių ugdymosi sunkumų. Šiuo atveju su tėvais aptariamos ne tik vaiko stiprybės, bet ir ugdymosi sunkumai. Kartu su specialistais nustatomos sunkumų priežastys ir numatomi vaikui teikiamos paramos būdai. Su tėvais aptariama, ar ugdymosi sunkumai kilo dėl amžiaus savybių ar dėl kitų priežasčių (dvikalbystės, specialiųjų ugdymosi poreikių, šeimos socialinės atskirties ir pan.). Vaikas ugdomas šalinant mokymosi barjerus, stebima jo pažanga, apie ją informuojami tėvai.

Ar išleisti į mokyklą penkiamečius, kurių pasiekimai tam tikrose srityse yra žemesni?

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų apraše (*Ugdymas (is) paradigmų kaitoje*, 2016) pabrėžiama, kad pradinio ugdymo programoje nuosekliai tęsiamas priešmokyklinio ugdymo programoje įgytų kompetencijų plėtojimas. Ugdymas pagal pradinio ugdymo programą orientuotas į mokinių įvairovę, jis personalizuojamas, pritaikomas konkrečioms vaikams.

Tad kiekvienas priešmokyklinio ugdymo programą baigęs vaikas gali sėkmingai ugdytis ir pagal pradinio ugdymo programą.

Jeigu penkiamečio vaiko pasiekimai pagal priešmokyklinio ugdymo programą kai kuriose srityse šiek tiek žemesni, pirmoje klasėje į tai bus atsižvelgiama ir vaikas sulauks optimalios paramos.

